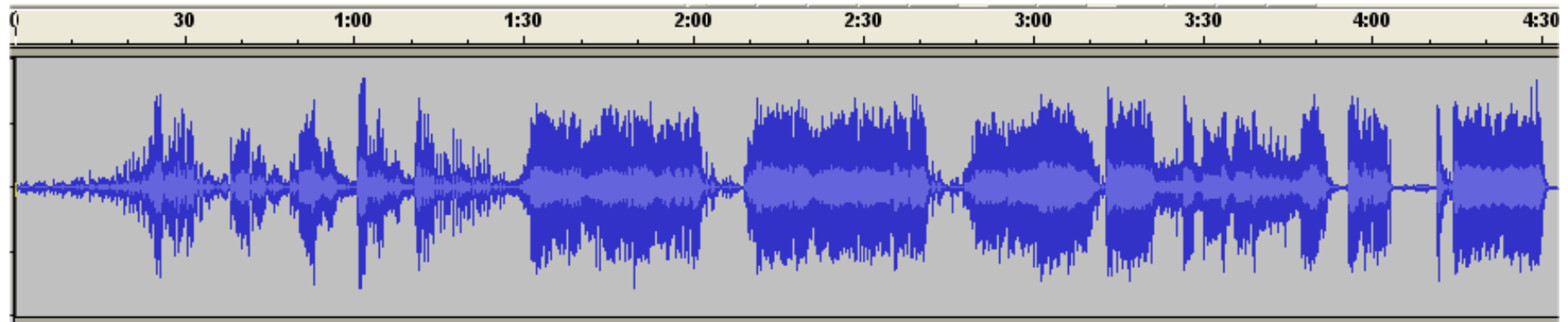

Kladde-papir: Åben eks1.mp3 i Audacity og lyt det igennem her. Brug dette ark til at notere alt muligt I hører. Saml bagefter sammen og lav en renskrevet udgave.

Lytteopgave:

I skal åbne den vedlagte mp3-fil i programmet Audacity

Lyt opgaven igennem i Audacity og brug kladdearket til at gøre notater på. Bemærk at vi på kladdearket bare har den ene kanal og tidslinien.

Jeres opgave bliver at beskrive musikken og det ”billede” der tegnes.

Prøv først at beskrive det som ”ren” musik.

Hvad hører vi?

Hvilke instrumenter hører vi?

Hvordan spiller de?

Hvilke overordnede afsnit falder stykket i?

Prøv igen at underdele disse afsnit, hvis det giver mening.

Er der gentagelser af afsnit?

Er der melodistumper der går igen?

Hvad er det der skaber de overordnede afsnit? Hvad er der specielt ved hver af dem?

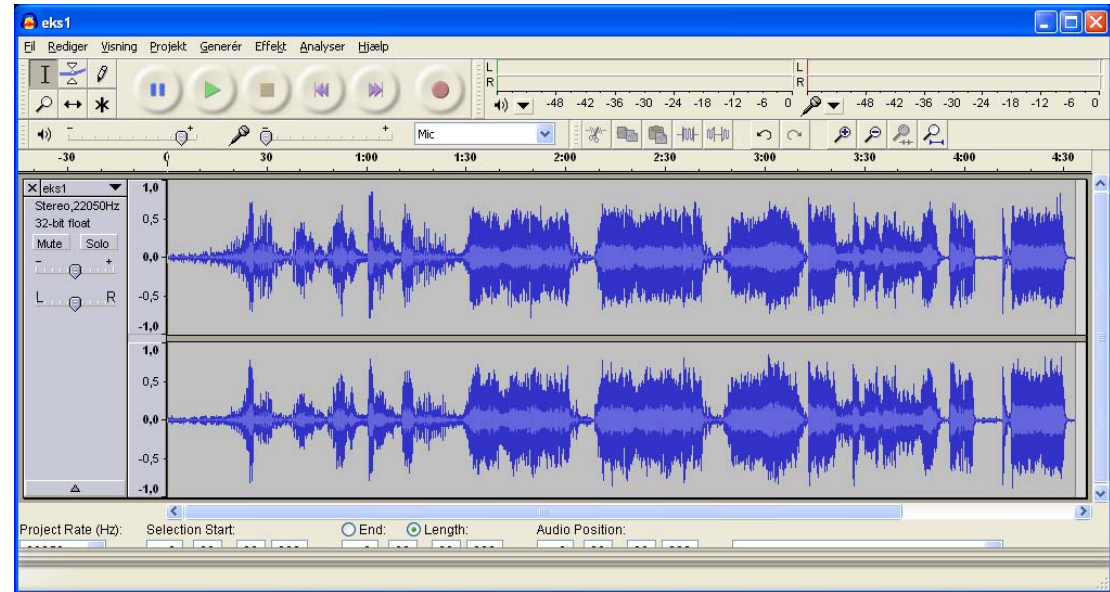
Prøv derefter at lægge et ”stemningsniveau ind i analysen

Hvordan er stemningen i de forskellige dele? Og hvad er det der skaber netop den stemning?

Hvilken ”historie” er det der bliver fortalt?

Hvordan ender den?

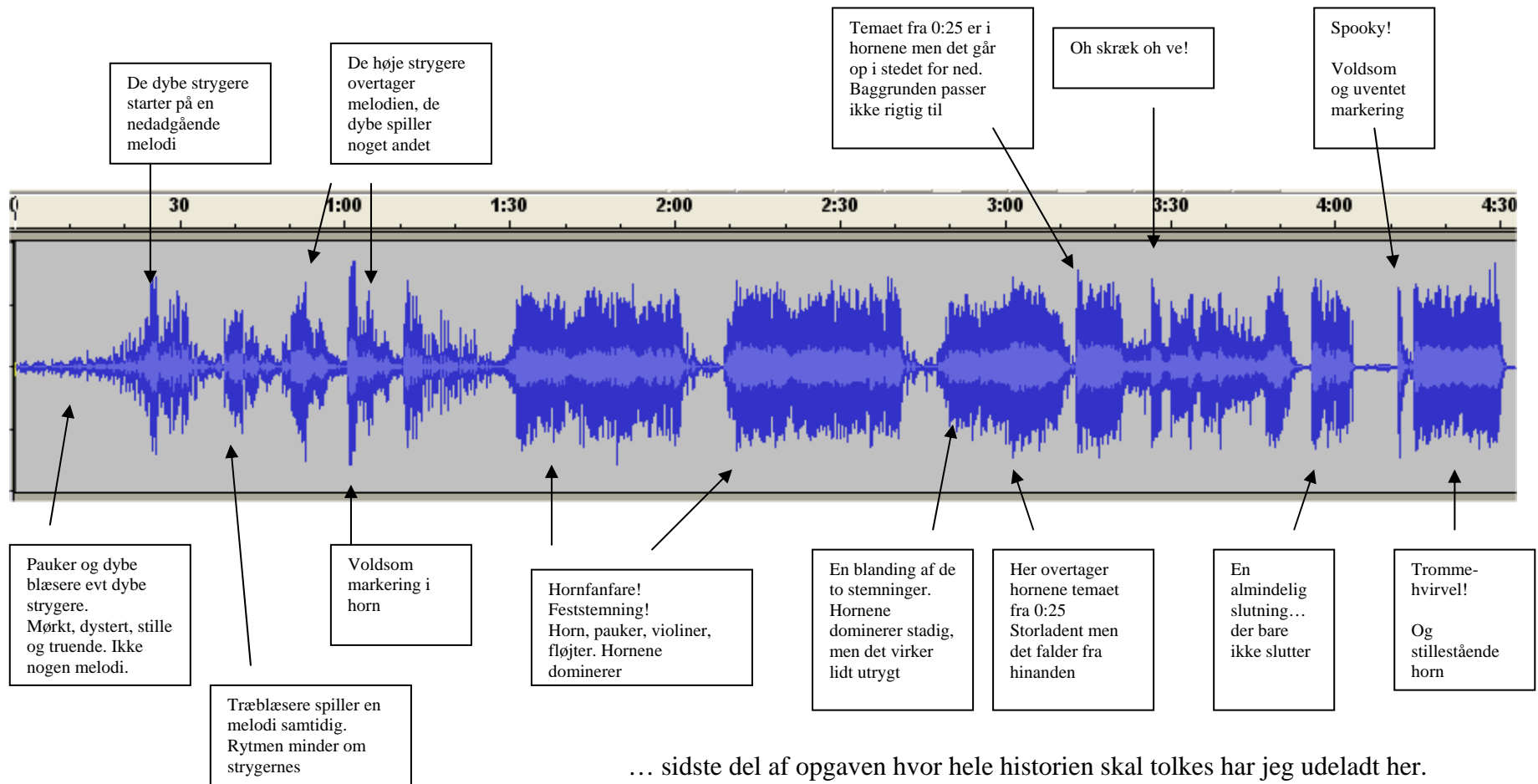
Hvad er det der gør at man her kan bruge musikken til at fortælle en historie?

I skal benytte kladde-arket til at gøre notater når I lytter og så senere skal I samle op, finde de store linier, beskrive de større flader/afsnit som satsen falder i. Hvis I lytter til stykket i Audacity har I den store fordel at I kan klikke på det sted I vil høre. Samtidig får I tidslinien, så I kan også referere til tidspunktet. Renskriv jeres analyse i Word. Benyt kladden. Skriv kommentarer i tekstbøxer marker med pile hvor de refererer til. Hvis menulinien med tekstbøx og pil ikke er fremme i jeres WORD så gå ind i **Vis – Værktøjslinier - Tegning**

Beskrivelse af forløbet mht form, instrumenter, dynamisk, stemning og melodi

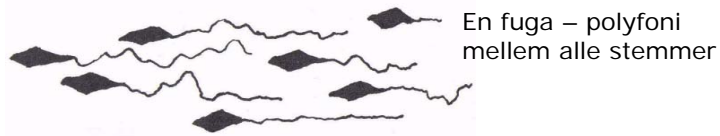
Uhygge, stille, truende	Feststemning, folkemængde	Sammenblanding af fest og uhygge, konflikt
• meget stille • få instrumenter • melodien dør hele tiden ud • ... men der kommer alligevel flere instrumenter på efterhånden • gentagelse af samme stump musik • musikken går hele tiden i stå	• festlig musik, fanfare, højtideligt • instrumenterne spiller sammen! • hornfanfaren som en hyldest til "de store"	• Det begynder igen at falde fra hinanden • melodien fra starten kommer tilbage • chok-markeringer i blæserne, slagtøjet • Slutningen der alligevel ikke kommer – trommelhvirvel!

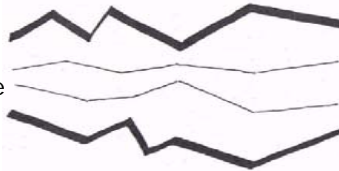
... sidste del af opgaven hvor hele historien skal tolkes har jeg udeladt her.

Barok – klassik - romantik

Barok:

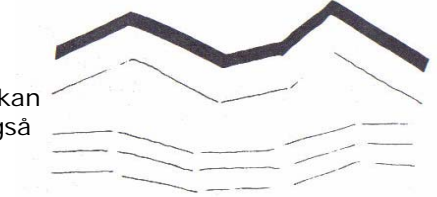

Continuo-homofori
Yderstemmerne er to selvstændige frie melodier, mens understemmerne støtter dem.

Klassik og romantik:

Homofori
Melodien styrer de andre stemmer, der kan spille melodi, men også spille mere akkordorienteret – grundtoner, flydestemmer.

Barok 1600-1750

- Vidtspundne kurver. Uendelig melodi. Ikke altid sangbar.
- Ensartet rytme. Fast puls. "walking bass".
- En ide uden stemningskift.
- Det motiviske stof der åbner satsen bearbejdes v.h.a. gentagelse, variation, sekvenserigt mm.
- Få hvilepunkter.
- Polyfoni (alle stemmer er mere eller mindre selvstændige) eller continuo-homofoni (yderstemmerne er de vigtige).
- Brug af continuo-ledsagelse: Satsens fundament er cembalo og kontrabas. Cembalo spiller akkorder og kontra-bassen spiller basstemmen.
- Tung, sirlig, ornamentrig musik. Højtideligt.

Klassik 1770-1820

- Symmetrisk opbygning (2-takts, 4-takts, 8-takts moduler).
- Mere sangbar melodi ("folketone"?).
- Mange kontraster (evt brud) i melodi, dynamik, instrumentering, stemning ...
- Mange hvilepunkter.
- Homofoni: De andre stemmer underordner sig melodien. De kan støtte melodien eller akkompagnere melodien (spille akkorder).
- Bassen udformes mere efter harmonierne og ikke i samme grad som en selvstændig melodi .
- Let, enkel karakter. Ofte
- Polyfone elementer inddrages for at gøre det avanceret! (bl. a. for at udligner forskellen mellem melodi og akkompagnement).

Romantikken 1815-1900

- Musikken er i *stadig* udvikling. Store stemningskift. Musikken er mindre "klar" og overskuelig i formen.
- Det melodiske kan være enkelt, men hen gennem romantikken bliver melodien så heftig/personlig at den af og til "forsvinder".
- Musikken udtrykker *følelser* – musikken fortæller en "historie".

I romantikken fortsætter den homofone skrivemåde fra wienerklassikken, men på en lang række punkter *dynamiseres* musikken:

- Orkesteret vokser. Flere instrumenter. Flere forskellige instrumenter.
- Violinen er stadig et centralt instrument, men ikke altid det der er i centrum.
- Opløsning af strukturerne leder også til eksperimenter med en mere polyfon skrivemåde i romantikken som *et af eksperimenterne*.

Barok – klassik – romantik?

Navn:

	Marker med et kryds hvilken stilart det er			Forklar hvorfor du tror det. Brug arket 001-Barok_Klassik_Romantik_stiltræk.pdf eller 002-Musikhistorieoversigt.pdf til at beskrive forskellene. Du skal IKKE svare kort! Uddyb. NB! Wienerklassik og Klassik er det samme.
Eks.	Barok	Klassik	Romantik	
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				

Gem dit svarark på dit eget drev under navnet xx-svar hvor xx er dit navn. Upload det derefter til netsudier når du er færdig.

Barok – klassik – romantik? Svarark

Eks	Ba- rok	Klas- sik	Ro- man- -tik	
1	x			Bach: Brandenburg-koncert nr 1-1. sats. Uendelig melodi – cembalo – walking bas – fast puls – polyfoni/continuumhomofoni.
2			x	Debussy: Claire De Lune (romantik opfattet bredt! - Impressionisme) "sjoiv melodi" – "mærkelige akkorder" (højt-opbyggede akkorder, ikke kun hovedfunktioner) - flydende rytme – dynamisk udvikling både mht tempo, styrke og mht hvilke instrumenter der er i centrum Flere instrumenter: harpe. Stemningsmusik
3		x		Mozart: Symf no 40 -4. sats. Teressedynamik, sangbar melodi. Kontraster i dynamik (p/f) og i instrumentering Højtideligt – fanfare-præg. Sangbar melodi – klare perioder i starten. I slutningen og i midten er der polyfone indslag.
4			x	Wagner: Lohrengrin-Ouverturen: Mere voldsomme kontraster end i klassik. Bækkener. Sangbar melodik. Blæserne fylder mere i orkesteret end traditionelt hos Mozart
5	x			Bach: Brandenburg-Koncert nr 3-3.sats Polyfoni – fugeret. imitation. Cembalo, walkingbas. En stemning Mange lag af stemmer. Fast puls.
6			x	Hartmann: Symf nr 2-4.sats Instrumentariet er som hos Mozart, og starten kunne også godt være Winerklassik, men melodien/akkorderne er lidt mere "underlig" og der er flere dynamiske skift der pludselig vokser frem og falder tilbage igen end hos Mozart. Hos Mozart er akkordmaterialet langt hen ad vejen hovedfunktionerne og melodikken er treklansorineteret.
7		x		Mozart: Blæserserenade-romance. Følsom melodik der dynamisk vokser frem i starten. I næste afsnit minder det om barok med Fagotten der spiller en baslinie i 1/8-dele. Samtidig er der en særdeles sangbar melodi med klare perioder over fagotten. Det der ikke er barok-agtigt er skiftet, at der ikke er continuo-ledsagelse, melodien.
8	x			Händel: Gm-sonate 4. sats Cembalo, walking bas (continuo-homofoni). Ornamentering. Vidtspundne melodi. Få pauser. En karakter. Højtideligt, stift. Blokfløjten var meget brugt i barokken, men glider næsten ud som orkesterinstrument fra Wienerklassikken.
9			x	Schubert: Symf nr 8 (ufuldendte) 1. sats Dramatisk tænkt. Det truende motto der indleder – et varsel? Er det temaet eller kommer temaet først senere (formal tvivl). Dynamiske effekter – pludselige kraftige toner fremhæves. En langsom udvikling fra noget helt stille til noget kraftigt. Ikke så let/elegant som klassik.
10			x	Dvorak: Den nye verden 4. sats Indledningen er ikke en rigtig melodi. Det varer lidt inden det starter. Når temaet kommer er det melodisk men samtidig dramatisk. Orkesteret spiller "folkemusik". Melodi i messingblæsere – resten laver få/tunge betoning. Det er <i>ikke</i> let og elegant/forfinet, snarere lidt groft og tungt.
11	x			Bach: Kantate – Ein feste Burg ist unser Gott Bwv 80 Polyfont. Stemmerne imiterer hinanden. Instrumenterne støtter stemmerne. Hvor er (den oprindelige) melodien? (se nedenfor) Syng WH s 326.
12		x		Haydn: Strygekvartet Op 65-4.sats Inderligt, følelsesfuldt. Sangbar melodik. Homofoni.
13		x		Beethoven- violinsonate30,1 – 1. sat Sangbar melodik, afbalanceret. Elegant. En enkelt "mærkelig" tone/betoning i klaveret. Homofont. Vi er i Wienerklassikken men der antydes alligevel hvordan musikken ikke kun skal være "pæn" og sammenhængende, men også hvordan "det skæve" er på vej ind – konflikten mellem stoffet. Wienerklassik med et varsel om romantik.
14	x			Bach: Air Jævn puls i orkesteret. Uendelig melodi. Basstemmen vandrer nedenunder. Cembalo-ledsagelse. Flere lag af stemmer.
15			x	Faure: Pastorale Flydende start. Heftig melodi med enkelte "sjove" toner. Udvidet orkester: Harpe?
16		x		Mozart: Strygekvartet 387 -1.sats Opbygning i 2-taktsperioder. Dynamiske kontraster, instrumentationen fremhæver også kontrasterne. Sangbar smuk melodi. Strygekvartetten er karakteristisk ved at inddrage en del polyfone indslag – bemærk hvordan understemmerne imiterer melodien lige fra starten (efter et par takter).
17		x		Mozart: Klaverkoncert nr 22 Højtideligt. Klare perioder. Gentagelse og kontrast. Let elegant. Sangbar melodik.

I ex 11 høres 1. linie til *Vor Gud han er så fast en borg* i oboen omkring 0:31.

Bestemmelse af tempo og taktart

Puls

Pulsen i musikken er den rytme vi har i foden. Pulsen er ikke altid *helt* entydig. Vi kan godt komme ud for at "foden" kan vælge mellem et tempo eller det halve af tempoet, men som regel er der ikke tvivl.

Tempoet angives som *pulsslag pr minut*. Lyt til musikken. Når du har fundet pulsen begynder du at tælle antal pulsslag i løbet af 15 sekunder. Dette antal skal ganges med 4 for at giver pulsslag pr minut.

Underdeling og taktart.

For at bestemme taktarten skal vi finde ud af hvilke pulsslag der er særligt *betonede* (1-slag). Hvis vi tæller 1-2-3-4-1-2-3-4 til musikken siger vi at taktarten er 4-delt mens vi siger den er tre-delt hvis vi tæller 1-2-3-1-2-3.

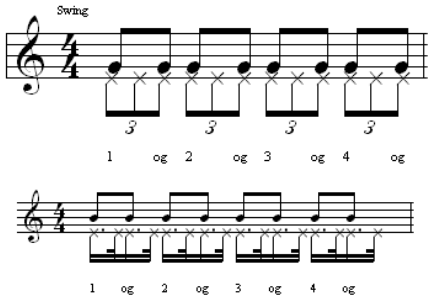

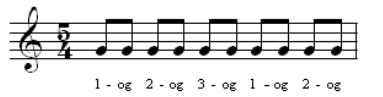

Nedenunder pulsen kan vi ofte direkte eller indirekte høre en *underdeling*. Det er ofte en underdeling af hvert pulsslag i to, men det kan også være en underdeling i 3 eller vi kan komme ud for at pulsen er så hurtig er at der ikke er en naturlig underdeling at markere.

Prøv at lave hver af disse taktarter ved at markere pulsen i højre fod med særlig betoning af 1-slaget, og ved at have underdelingen i højre hånd. Hånden markerer alle 1/8-delene. Sig pulse-slagene samtidig: "1 2 3 ..."

Eksempler

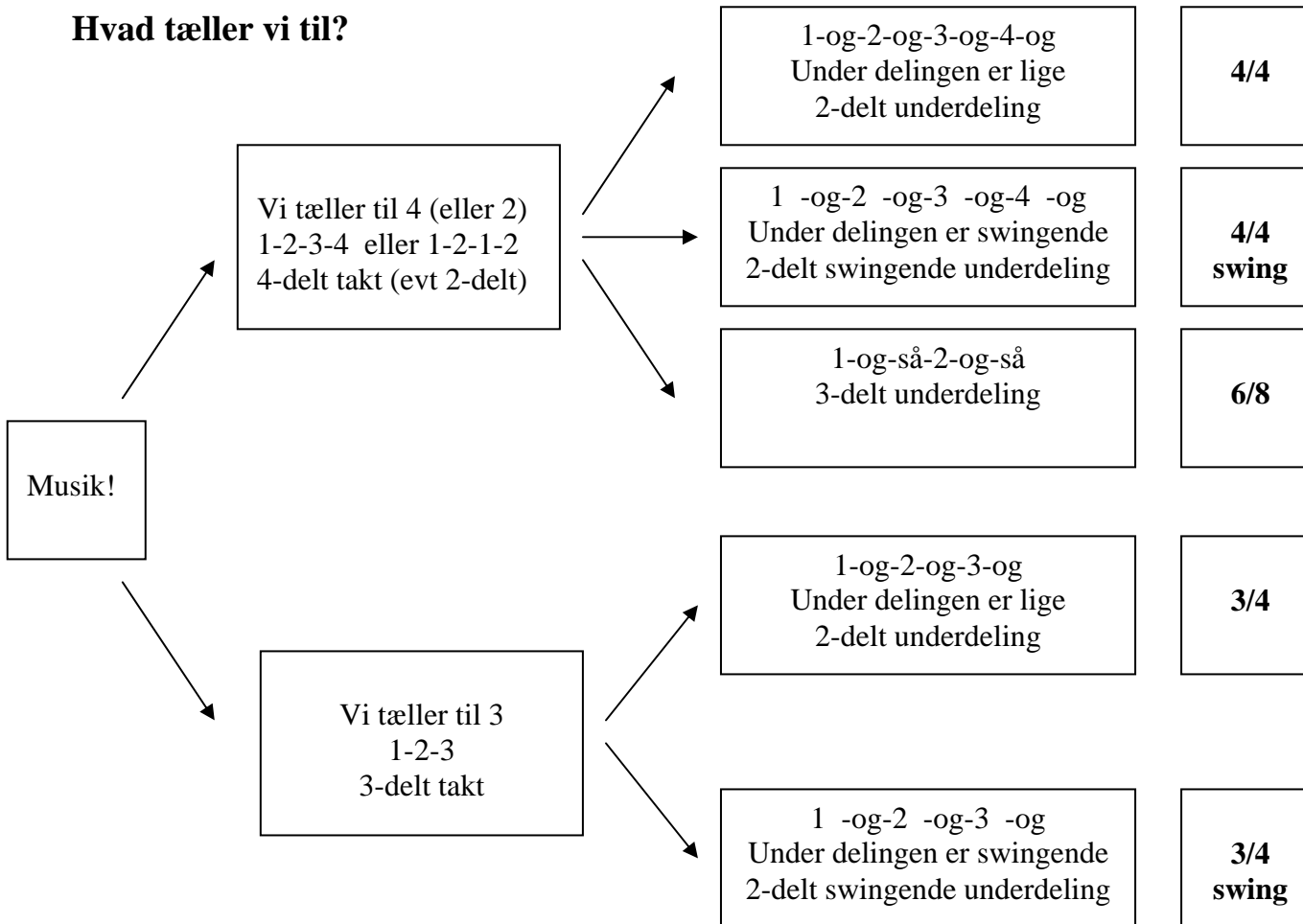
4/4	1 2 3 4 1 2 3 4 1	Strisserne kom før vi ventede dem Midt om natten (Midt om natten)
3/4	1 2 3 1 2 3 1 2 3 1	Hvis du hører om en der er yndig og slank (Andreas sang)
6/8	1 - - 2 - - 1--2 - - 1 - - 2 - - 1 - -	Kom maj du søde milde gør skoven atter grøn
4/4 swing	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4	Den lille frække Fre - de - rik som elsker sjov og me - ka - nik
2/4	1 2 1 2 1 2 1 2	Oles nye automobil kør' i ti-men ot-te mil
5/4	1 2 3 1 2 1 2 3 1 2 1	Højt på en gren en krage Sim-sa-la-bim-bam bas-sa-la-du-sa-la-dim. Højt ...

Oversigt over taktarter

4/4		Takten er 4-delt (1 2 3 4) og under hvert pulsslag har vi en yderligere to-deling.
3/4		Takten er 3-delt (1 2 3) og under hvert pulsslag har vi en yderligere to-deling.
6/8		Takten er 2-delt (1 2) og under hvert pulsslag har vi en yderligere tre-deling. I 6/8 er
4/4 med swing- ende 1/8- dele ... eller 1/16- dele		Swingende 1/8-dele: Takten her minder både om en almindelig 4/4 og lidt om 6/8. Vi tæller til 4 og underdelingen er todelt, men den første 1/8-del er dobbelt så lang end den anden! Dette angives ved at skrive <i>swing</i> over nodelinien. Vi kan godt markere en jævn tredeling under pulsslagene (krydserne), men det er mere naturligt at dele i to "swingende" end i tre "lige". Typisk Jazz. Swingende 1/16-dele: Der er en lige underdeling under de fire pulsslag, men 1/16-dels underdelingen er "skæv". Første slag er længere end andet. Typisk Funk. Svært at høre!
2/4		Nærmest som 4/4. Man kan ikke altid høre tydelig forskel. Måske lidt mere firkantet (UM-BA-UM-BA).
5/4		I 5/4 kan vi f.eks have en blanding af en 3/4 og en 2/4-dels takt hvor vi altså tæller 1 2 3 1 2
7/8		I 7/8 har vi nærmest en 4/4 hvor vi "bare" springer sidste 1/8-del over.

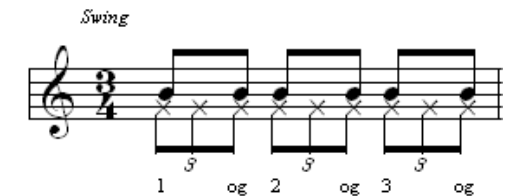
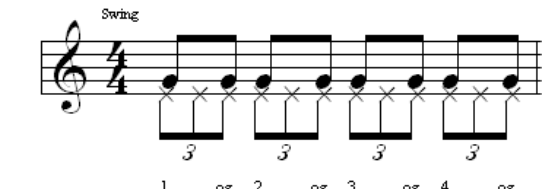
Hvordan underdeler vi hvert pulsslag?

Hvad tæller vi til?

Oversigt

Bestemmelse af taktart

Navn:
Klasse:

Svarark til bestemmelse af tempo og taktart.

Hvad tæller vi til? Skriv **4** hvis vi tæller 1-2-3-4

Underdeling: Underdeler vi hvert puisslag i **2** eller **3**. Hvis du ikke hører nogen klar underdeling sætter du bare en streg i feltet.

Taktart: Skriv 4/4 3/4 2/4 6/8 5/4 7/8 el. lignende. Se ark om taktarter.

	PULS		TAKTART		
	Pr 15 sek	Pr minut	Hvad tæller vi til?	Underdeling	Taktart
1	26	104	4	Swingende 2 16-dele	4/4
2	35 (12)	140 (48)	3 (2)	2 "skæve" Swingende 1/8-dele (3)	3/4- swing (6/8)
3	22	88	4	2	4/4
4	25	100	4	Swingende 2 1/16-dele	4/4
5	16 (48)	64 (192)	2 (3)	3 (1)	6/8 (3/4)
6	26	104	3	2 "skæve" Swingende 1/8-dele	3/4
7	23	92	4	2 "skæve" Swingende 1/8-dele	4/4
8	25	100	4	2	4/4
9	31	124	2	3	6/8
10	34	136	4	-	4/4
11	13	54	2	2	2/4 4/4
12	38	152	4	Swing. 2 1/16-dele?	4/4
13	24	96	4	2	4/4
14	20	80	4	?	4/4
15	33 11	132 44	3 2	1 3	3/4 6/8
16	29	116	3	2	3/4

Oversigt over "håndværk"

